

TIẾT: 47- 48

CHUYỆN CỔ NƯỚC MÌNH

LÂM THỊ MỸ DẠ

GV: Nguyễn Thị Thanh Thủy

KHỞI ĐỘNG

ĐUÔI HÌNH BẮT CHỮ

Câu 1. Hình ảnh này
gợi cho em nhớ đến tác
phẩm nào?

Cây tre trăm đốt

Câu 2. Hình ảnh này
cho em nhớ đến
phẩm nào?

**Sự tích
trầu cau**

Câu 3. Hình ảnh trên
gợi cho em nhớ
phẩm nào?

**Đẽo cày giữa
đường**

Câu 4. Đây là câu truyện nào?

Cóc kiện trời

THEIDOCOTICH.VN

Câu 5.

*“Ngày xưa ở huyện Cao Bình
Có gia đình nọ hiền lành chưa con
Tiếng lành vang tới ơn trên
Bèn sai Thái Tử xuống trần đầu thai
Dạy đủ mọi phép thành tài
Cho nên sức khỏe dẻo dai như
Lời thơ gợi cho em nhớ đến*

Thạch Sanh

Câu 6. Chim lạ đến ăn quả phán rằng:

Ăn một quả,

Trả cục vàng,

May túi ba gang

Mang đi mà

Lời chim lạ nhắc cho em

nào?

Cây khế

Đây là những câu chuyện cổ thân thuộc gắn liền với kí ức, tuổi thơ của mỗi người chúng ta. Chính sự thân thuộc ấy đã trở thành nguồn cảm hứng để nhà thơ Lâm Thị Mỹ Dạ viết bài thơ "Chuyện cổ nước mình"

HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

I.

ĐỌC TÌM
HIỂU CHUNG:

1. Đọc:

Lắng nghe video
và đọc theo nhé
các con!

Ta cùng xem video
nào!

2. Chú thích

- Chuyện cổ

Câu chuyện được lưu truyền từ xa xưa

- Độ trì

Cứu giúp

- Độ lượng

Đức tính của người có tấm lòng khoan dung, rộng

- Đa tình

Giàu cảm xúc

- Đa mang

Ràng buộc vào mình nhiều điều để phải lo lắng, bận tâm

3. Tác giả, tác phẩm

Tác giả

Lâm Thị
Mỹ Dạ

Năm sinh:
1949

Quê: Quảng
Bình

Nhẹ nhàng

Chuyện cổ
nước mình

Phong cách
sáng tác

Đằm thắm

Tác phẩm

Rút từ *Tuyển tập*,
NXB Hội nhà văn,
Hà Nội, 2011, tr.203.
Trang trẻ
Anh tế,
gấu yêu thương

Lâm Thị Mỹ Dạ

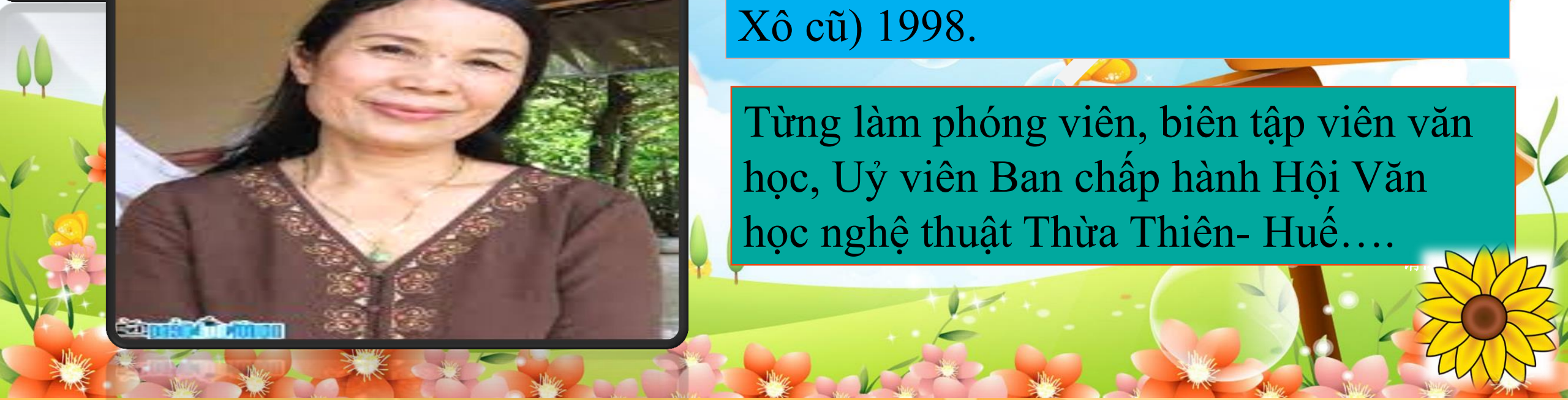

Từng là biên tập viên, phóng viên trong những năm chiến tranh.

Tốt nghiệp trường Đại học Văn hoá (khoa Viết văn) 1979-1983.

Tốt nghiệp Học viện văn học Gorki (Liên Xô cũ) 1998.

Từng làm phóng viên, biên tập viên văn học, Ủy viên Ban chấp hành Hội Văn học nghệ thuật Thừa Thiên- Huế....

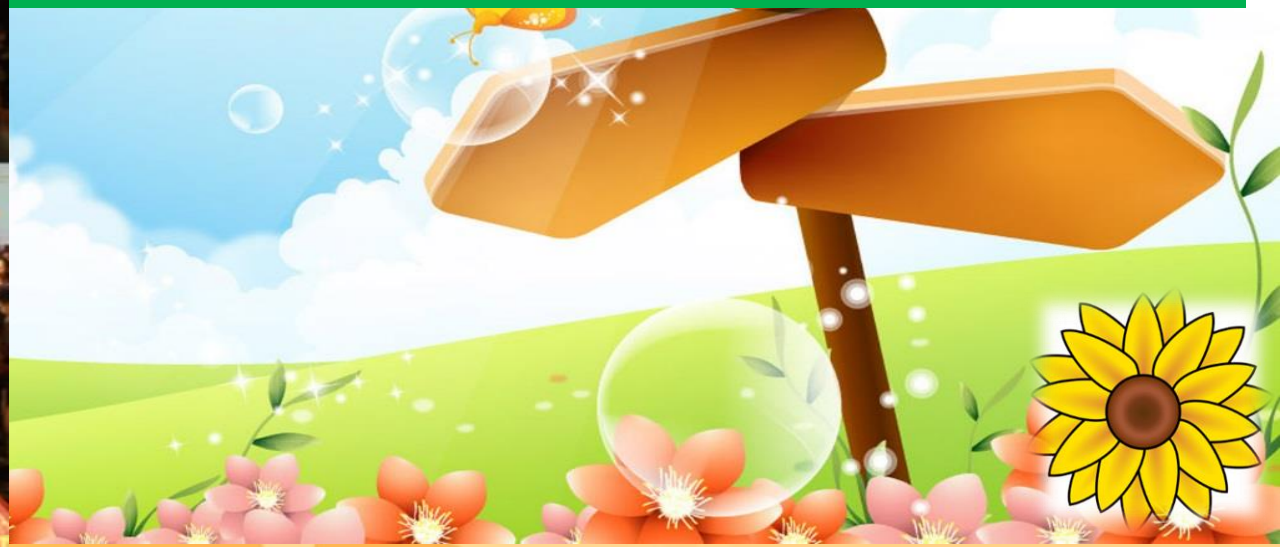

Quê: Quảng Bình

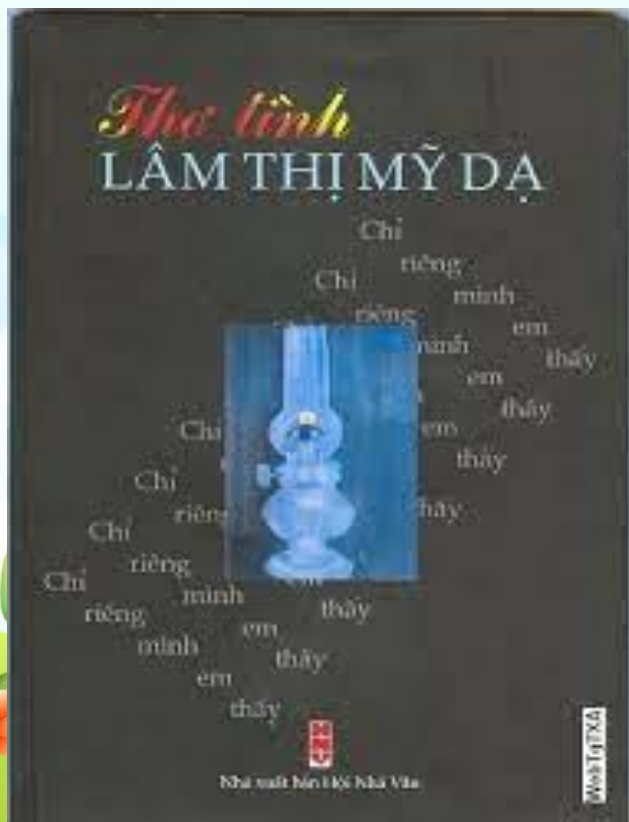
Có 116 km chiều dài bờ biển, với nhiều làng biển nổi tiếng như Cảnh Dương, Quang Phú, Ngư Thủy...

Nổi bật với các làn điệu hò như hò mái dài, mái khoan, hò kéo lưới làm đẹp cho tâm hồn mỗi người.

Các tác phẩm tiêu biểu:

Lâm Thị Mỹ Dạ

"chân trần leo núi thơ"

“ Với tôi, thơ là cái đẹp, mãi mãi như vậy. Không thể lấy một tài thơ nào làm tiêu chuẩn chân lý cho thơ. Mỗi nhà thơ đích thực đều có sự "lập lãnh" riêng, không ai giống ai. Người có bản lĩnh thơ là người chỉ chấp nhận sự thích thú của thời gian chứ không chấp nhận sự thích thú nào khác.”

"Thơ như ngọn núi mà bất luận ta phải leo tới đỉnh bằng đôi chân trần của mình chứ không thể dùng thêm phương tiện nào khác."

"Thơ là cái mới mẻ trong cái bình thường. Nhìn thấy nó đã khó, mà diễn tả được nó càng khó. Người ta chỉ đạt đến thơ như khi một quả trứng nóng bốc hơi nước tự nó phải tách vỏ nở ra đời sống, một đời sống sinh động, có hình hài. Nếu vậy với bác kíp với đi khi chưa đến độ thì sẽ chẳng bao giờ đạt đến thơ mà chỉ có ngôn từ.

Yếu tố để có thơ hay là phải sống thật với chính mình.”

Đề tặng một giấc mơ

Con chim mang giấc mơ bay đi
 Chú bé ngủ dưới trời sao sáng
 Thanh thản
 Đem qua em mơ gì ?
 Tôi mơ thành chim
 Con chim trong mơ giỡng hát nơi nào
 Con chim trong mơ như nắng lặn cả
 Cảm tình
 Giọng hát rục rịch
 Suốt đời cất giữ
 Không tặng cho người...

Bay qua, bay qua nghìn đêm
 Bay qua, bay qua ngàn sao
 Những chiếc lá phát sáng màu huyền thoại
 Những bông hoa mang hình bản tay, ngón tay
 Ru ru ru ru
 Ru êm

II.

KHÁM PHÁ
VĂN BẢN:

1.

Đặc điểm thể loại lục bát
trong bài thơ :

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Đặc điểm thể loại thơ lục bát	Biểu hiện trong bài thơ
Số dòng thơ	
Số tiếng trong từng dòng	
Vần trong các dòng thơ	
Nhịp thơ của từng dòng	

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Đặc điểm thể loại thơ lục bát	Biểu hiện trong bài thơ
Số dòng thơ	28 cặp lục bát
Số tiếng trong từng dòng	Mỗi dòng lục có 6 tiếng, mỗi dòng bát có 8 tiếng
Vần trong các dòng thơ	Ôi- ơi; a-ta-xa; im-hiền-tiên; trì- đi- thì...
Nhịp thơ của từng dòng	2/2/2 4/4; 2/2/2 2/2/2/2 Nhịp chẵn

1. Đặc điểm thể loại lục bát trong bài thơ

Số dòng thơ

14 cặp lục bát

*Số tiếng trong
từng dòng*

Mỗi dòng lục

*Vần trong các
dòng thơ*

2/2/2

4/4;

2/2/2

*Nhịp thơ của
từng dòng*

2/2/2/2

Nhịp chẵn

Chuyện cô nước mình

Mỗi dòng lục có 6 tiếng

Tôi nghe nói ở nước tôi } 1
t vời sâu xa
Thương ta } 2
xa cũng tìm
Ở miền này gặp hiền } 3
Người ngay thì gặp người tiên độ trì
Mang theo truyện cổ tôi đi } 4
Nghe trong cuộc sống thắm thì tiếng xưa
Vàng cơn nắng, trắng cơn mưa } 5
Con sông chảy có rặng dừa nghiêng soi
Đời cha ông với đời tôi } 6
Như con sông với chân trời đã xa
Chỉ còn truyện cổ thiết tha } 7
Cho tôi nhận mặt ông cha của mình
Rất công bằng, rất thông minh } 8
Vừa độ lượng lại đa tình, đa mang.

Thị thom thì giàu người thom } 9
Chăm làm thì được áo com cửa nhà
Đẽo cày theo ý người ta } 10
Sẽ thành khúc gỗ chẳng ra việc gì
Tôi nghe truyện cổ thâm thì } 11
Lời cha ông dạy cũng vì đời sau.
Đậm đà cái tích trâu cày } 12
Miếng trâu đỏ thắm n
Sẽ đi qua c
Bấy nhiêu thời nữa c
Nhưng bao truyện } 14
Vẫn luôn mới mẻ rặng ngời lương tâm.

mỗi dòng bát có 8 tiếng

Lâm Thị Mỹ Dạ

Vần trong các dòng thơ

*Tôi yêu truyện cổ nước tôi
Vừa nhân hậu lại tuyệt vời sâu xa
Thương người rồi mới thương ta
Yêu nhau dù mấy cách xa cũng tìm
Ở hiền thì lại gặp hiền
Người ngay thì gặp người tiên độ trì
Mang theo truyện cổ tôi đi
Nghe trong cuộc sống thì tiếng xưa*

Ôi- ời; a-ta-xa; im-
hiền-tiên; trì- đi- thì...

Nhịp thơ của từng dòng

Tôi yêu/ truyện cổ /nước tôi
Vừa nhân hậu lại/ tuyệt vời sâu xa
Thương người/ rồi mới/ thương ta
Yêu nhau/ dù mấy/ cách xa /cũng tìm
Ở hiền/ thì lại /gặp hiền
Người ngay thì gặp/ người tiên độ trì
Mang theo/ truyện cổ/ tôi đi
Nghe trong/ cuộc sống/ thăm thì /tiếng xưa

2/2/2

4/4;

2/2/2

2/2/2/2

Nhịp chẵn

2.

Những câu chuyện cổ được
nhắc đến và ý nghĩa:

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

Tên truyện	Dấu hiệu nhận diện	Ý nghĩa, giá trị nhân văn của các chuyện cổ (phân tích một vài ví dụ)
		

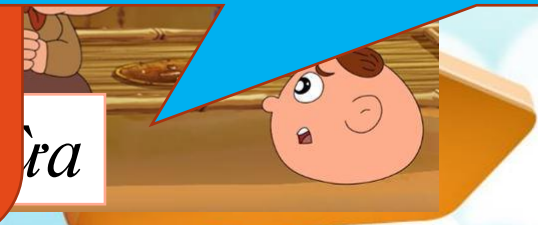
Anh chàng trong truyện Cây tre trăm đốt dẫu biết mình bị lừa vẫn không hề oán trách bao dung và nhân hậu

Thạch Sanh sẵn sàng giúp đỡ xả thân vì người khác; khi biết tội ác của Lí Thông nhưng vẫn tha chết cho mẹ con hắn;

cô gái út trong Sọ Dừa có tấm lòng thương người đặc biệt đó là người có khiếm khuyết về ngoại hình

Người em trong truyện cây khế chẳng trách người anh tham lam nửa lời

Cây khế

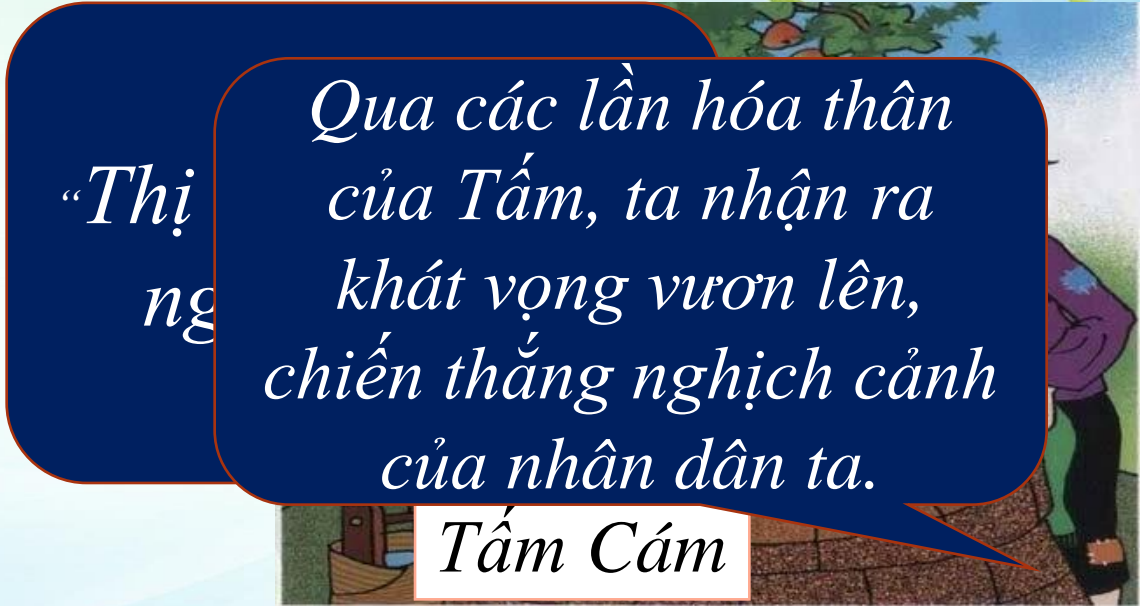

Sự tích trầu cau

Đậm đà cái tích trầu cau

Miếng
sâu từ

*đó còn là sự trân quý
tình cảm của an hem
trong gia đình, là sự
thủy chung của lứa đôi
qua sự tích trầu cau...*

*“Thị
ng
Qua các lần hóa thân
của Tấm, ta nhận ra
khát vọng vươn lên,
chiến thắng nghịch cảnh
của nhân dân ta.*

Tấm Cám

*“Đỡ cây theo ý người
Phải kiên định, có lập
trường thì công việc mới
thành công.*

Đỡ cây giữa đường

3.

Tình cảm của nhà thơ
dành cho chuyện cổ:

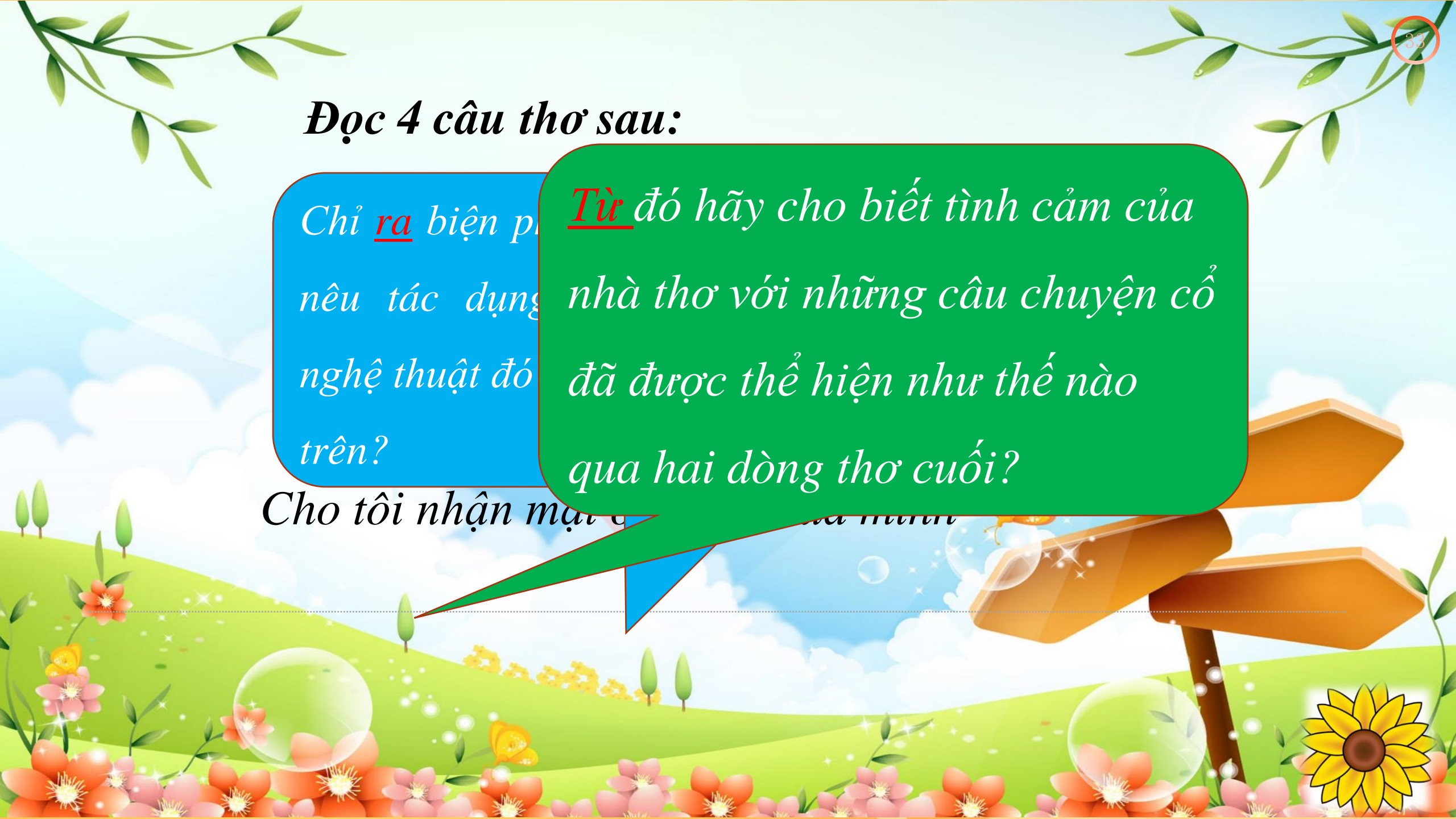

Đọc 4 câu thơ sau:

Chỉ ra biện pháp
nêu tác dụng
nghệ thuật đó
trên?

Từ đó hãy cho biết tình cảm của
nhà thơ với những câu chuyện cổ
đã được thể hiện như thế nào
qua hai dòng thơ cuối?

Cho tôi nhận mặt của nhân

“Đời cha ông với đời tôi

Như con sông với chân trời đã xa

So sánh

đời tôi (con sông) - đời cha ông (chân trời)

-> Trải qua hàng ngàn năm lịch sử,
thế hệ cha ông đã trở thành quá khứ
xa xôi

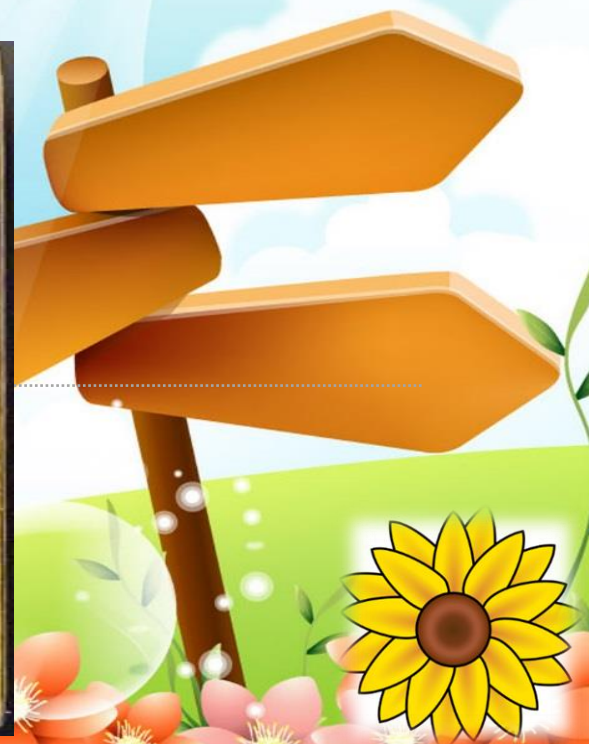
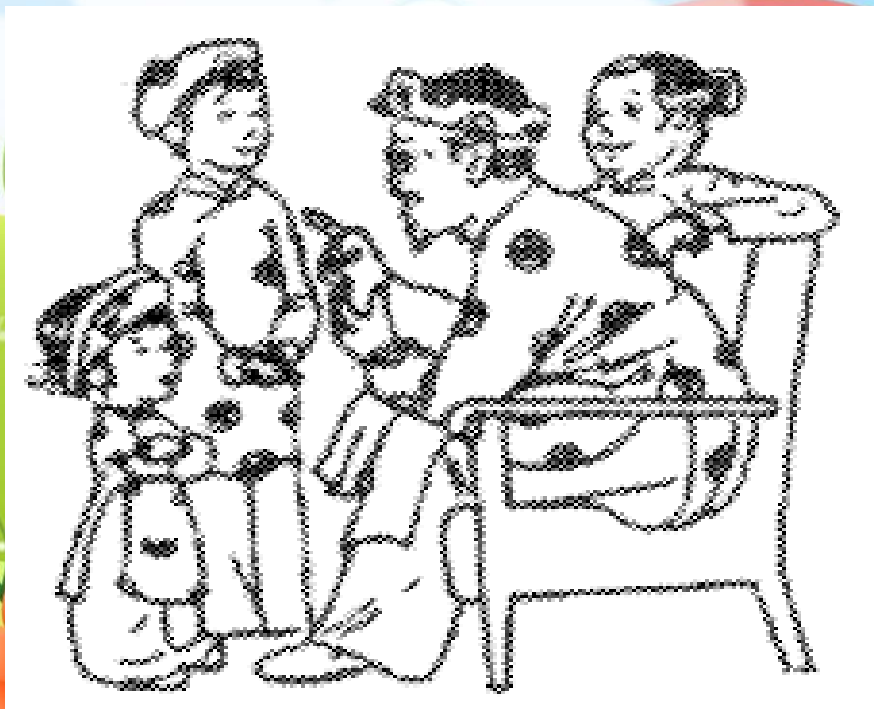

Chỉ còn chuyện cổ thiết tha

Cho tôi nhận mặt ông cha của mình”

Ăn dụ

cho tôi nhận mặt ông cha

Chính những câu chuyện cổ

lưu giữ lại lịch sử, truyền thống văn hoá của dân tộc

là chiếc cầu nối để con cháu đời nay có thể hiểu về đất nước mình, cha ông mình

đời sống vật chất

tinh thần, tâm hồn

tính cách

phong tục tập quán

quan niệm đạo đức

triết lí nhân sinh

Tình cảm của nhà thơ

tình cảm thấm thiết

gắn bó sâu nặng

sự trân trọng

biết ơn

Đối với truyện cổ

Đọc 4 câu thơ sau:

Biết phong tục làm bánh chưng,
bánh giày; biết về tục ăn trầu đặc
biệt trong các đám cưới hỏi...

Cho tôi nhớ lại một ông ... mình”

Phong tục làm bánh chưng, bánh giày

Biết về tục ăn trầu đặc biệt trong các đám cưới hỏi

4.

Suy nghĩ của bản thân:

"Tôi nghe chú
Lời cha ông ...
Câu thơ gợi cho em suy
nghĩ gì?"

Những câu
chuyện cổ

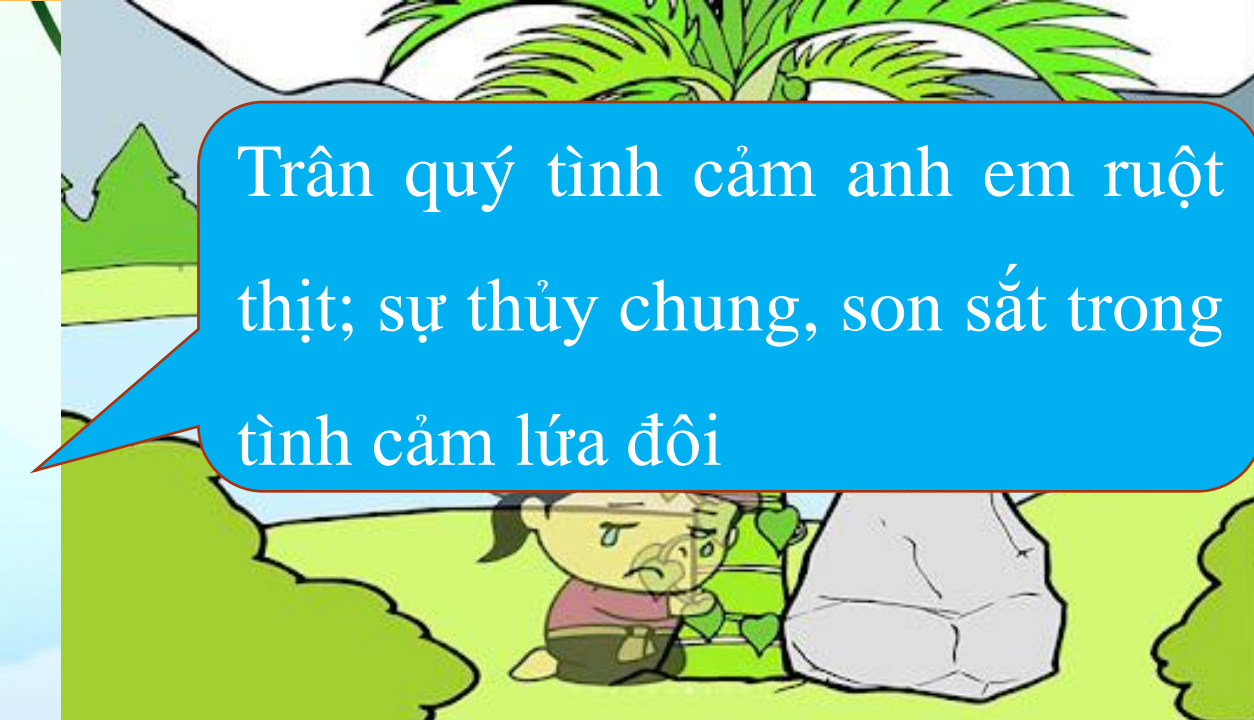
những bài học
sâu sắc, có ý
nghĩa sâu xa.

cha ông ta nhằm
răn dạy con cháu
phải biết

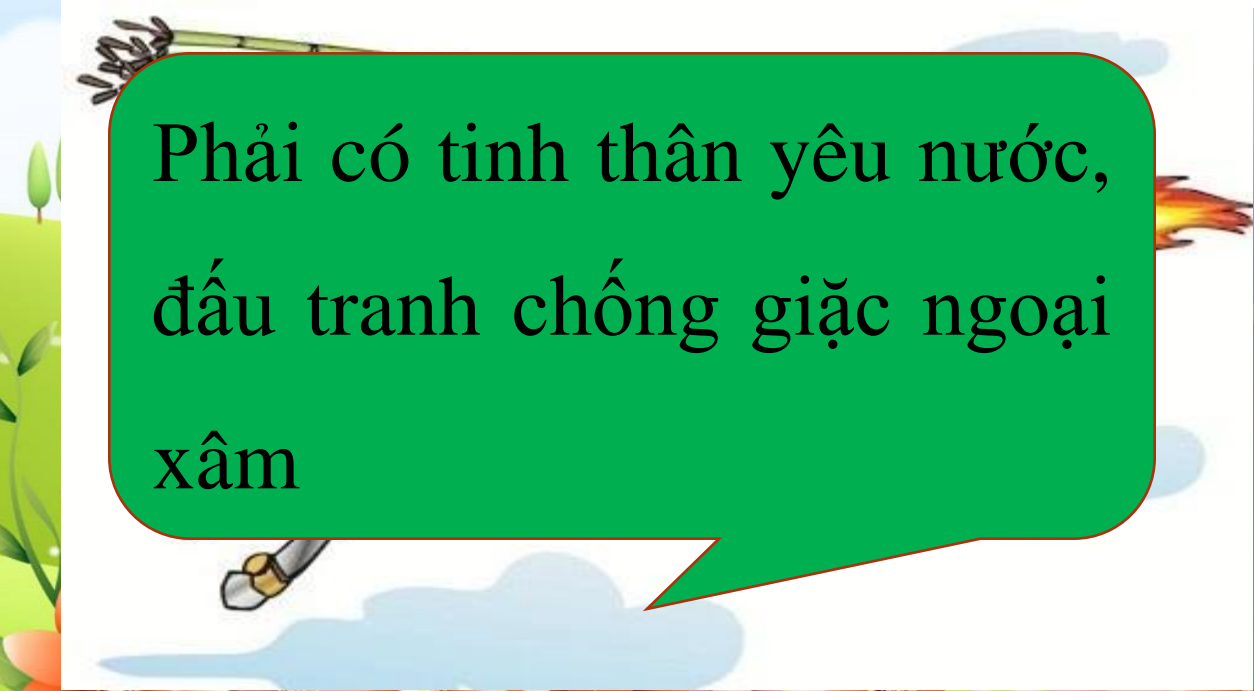
sống đúng đạo lí

gìn giữ những giá
trị văn hoá của
dân tộc

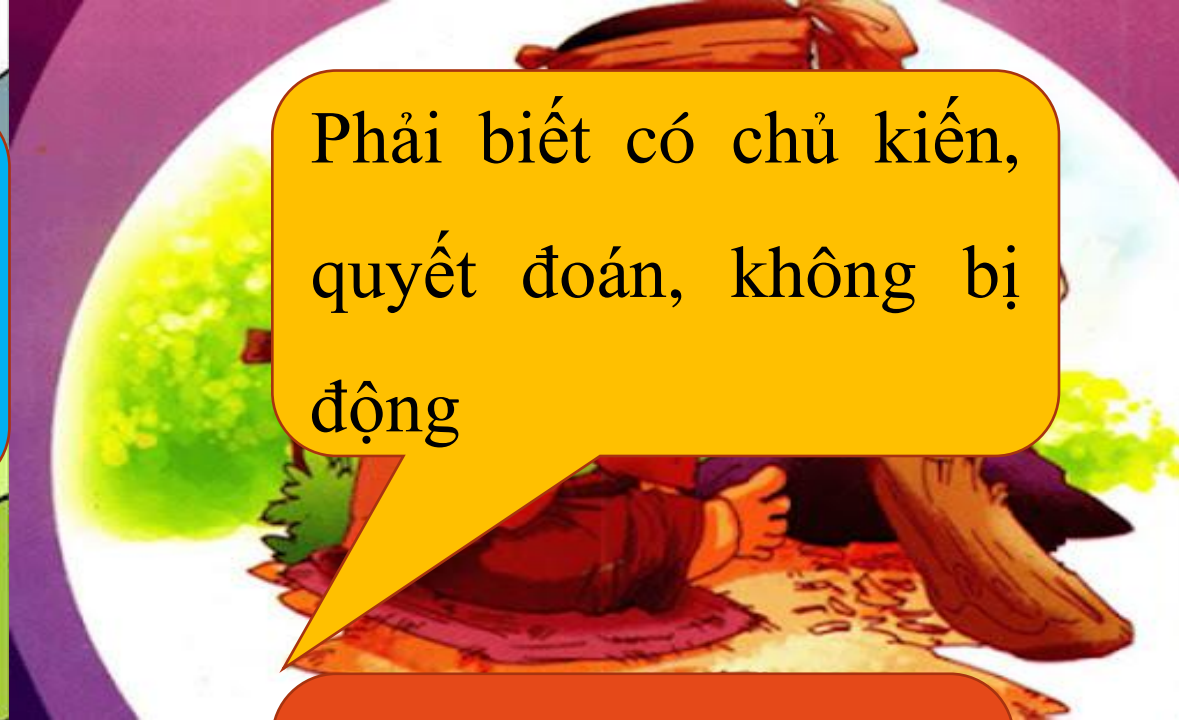

Trân quý tình cảm anh em ruột
thịt; sự thủy chung, son sắt trong
tình cảm lứa đôi

Phải có tinh thần yêu nước,
đấu tranh chống giặc ngoại
xâm

Phải biết có chủ kiến,
quyết đoán, không bị
động

Không nên khoe
khoang

Đề cao sự quyết tâm, kiên trì, đoàn kết, chính nghĩa.

Siêng năng, chăm chỉ, hiền lành

VƯỢT CHƯỚNG NGẠI VẬT

G Ồ M C Ó 0 7 C H Ữ C Á I

VƯỢT CHƯỚNG NGẠI VẬT

1

N G U O I E M

2

B A T H A N H

3

T H U O N G T H A N

4

T R A N G N G U Y E N

5

T H O N G M I N H

6

T R A U C A U

7

O N G B U T

Bài học

1 1 1 1 1 1 1

Câu 1: Đây là nhân vật chăm chỉ, siêng năng nhưng thường chịu nhiều thiệt thòi trong gia đình, được chim đại bàng trả ơn?

**QUAY
VỀ**

2 2 2 2 2 2

**Câu 2: Đây là kiểu nhân vật trong truyện cổ tích
Sọ Dừa?**

**QUAY
VỀ**

3 3 3 3 3 3 3 3 3 3

Câu 3: Điền từ còn thiếu vào câu tục ngữ:
"Thương người như thể..."

QUAY
VỀ

4 4 4 4 4 4 4 4 4 4

Câu 4: Em bé thông minh được phong làm gì sau khi vượt qua bốn thử thách?

**QUAY
VỀ**

5 5 5 5 5 5 5 5 5

**Câu 5: Đây là kiểu nhân vật trong truyện cổ tích
Em bé thông minh?**

**QUAY
VỀ**

6 6 6 6 6 6 6

Câu 6: Đây là âu truyện nói về sự trân quý tình cảm anh em trong gia đình và đề cao tình cảm vợ chồng chung thủy, son sắt?

**QUAY
VỀ**

7 7 7 7 7 7 7

Câu 7: Đây là nhân vật kì ảo thường xuất hiện để bảo vệ những người hiền lành nhưng yếu thế?

**QUAY
VỀ**

VẬN DỤNG

Em hãy viết một đoạn văn khoảng 5-7 câu nêu cảm nhận về đoạn thơ:

“Đời cha ông với đời tôi

Như con sông với chân trời đã xa

Chỉ còn chuyện cổ thiết tha

Cho tôi nhận mặt ông cha của mình”

HƯỚNG DẪN VIẾT ĐOẠN VĂN

- **Về hình thức:**
  - **Đảm bảo số câu theo quy định.**
  - **Đảm bảo các quy tắc chính tả, đảm bảo hình thức đoạn văn.**
- **Về nội dung: Nêu cảm nhận về đoạn thơ**
  - **Lời dạy vô cùng quý báu.**
  - **Tuy đời cha ông và đời con cách xa nhau rất lâu nhưng ý giá trị mà cha ông để lại là vô giá.**
  - **Giữ gìn và phát huy truyền thống quý báu của dân tộc.**

HƯỚNG DẪN TỰ HỌC

HỌC BÀI, LÀM BÀI TẬP VÀO VỞ.

Sưu tầm các bài thơ khác của tác giả.

Soạn bài: Cây tre Việt Nam.

